

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อประเมินการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน สัจจะออมทรัพย์วันละบาท ของตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2553 – 2554 โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษา ดังนี้

3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดผู้ถูกสัมภาษณ์หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก(Key Informants) แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากบุคคลหลักที่เป็นสมาชิกกองทุนฯ ของทุกๆ หมู่บ้าน ของตำบลบ้านกลาง(หมู่ที่ 1, 5, 7, 8, และหมู่ 10) และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มคือ

1. กลุ่มประธานคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนฯ ของแต่ละหมู่บ้าน ของตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จากทั้งหมด 5 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 1, 5, 7, 8 และหมู่ที่ 10 รวมจำนวน 5 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. กลุ่มเจ้าหน้าที่การเงินและจัดทำบัญชีและดูแลรักษาผลประโยชน์สมาชิกจากทั้ง 5 หมู่บ้านดังกล่าวข้างต้นหมู่บ้านละ 2 คน รวมจำนวน 10 คน
3. กลุ่มสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน สัจจะออมทรัพย์วันละบาท ของตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จากทั้ง 5 หมู่บ้านดังกล่าว หมู่บ้านละ 3 คนรวมจำนวน 15 คน
4. กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานกองทุนฯ รวมจำนวน 2 คน

รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการศึกษาครั้งนี้ 32คน

3.2 วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง Purposive Sampling ดังนี้

- 3.2.1 คัดเลือกจากผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นประธานคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนฯ ชุดย่อยของแต่ละหมู่บ้านของตำบลบ้านกลาง ทั้ง 5 หมู่บ้านคือหมู่ที่ 1, 5, 7, 8, 10 รวม 5 คนซึ่ง

ประธานคณะกรรมการฯ ชุดย่อยของแต่ละหมู่บ้านจะมาจากผู้นำสำคัญในชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ปราชญ์ในท้องถิ่น และเป็นผู้บุกเบิกเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชนพร้อมได้รับความรู้เรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชนและศึกษาดูงานในพื้นที่จริง จากภาคเอกชน ภาครัฐ รวมทั้งได้รับความรู้โดยตรงจากจากผู้ก่อกำเนิด กองทุนฯ จะออมวันละบาท (ครูจบ ยอดแก้ว) ซึ่งเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานด้านกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นอย่างดี หมู่บ้านละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

3.2.2 คัดเลือกจากเจ้าหน้าที่การเงินและจัดทำบัญชีและรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกกองทุนฯ ของคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนชุดย่อยของแต่ละหมู่บ้านทั้ง 5 หมู่บ้านคือหมู่ที่ 1, 5, 7, 8, 10 หมู่บ้านละ 2 คนรวมจำนวน 10 คน

3.2.3 คัดเลือกจากสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน จะออมทรัพย์วันละบาท ของตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกองทุนสวัสดิการชุมชนจะออมทรัพย์วันละบาท มีความเต็มใจในการที่จะให้ข้อมูล เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นอย่างดี และเป็นผู้ที่เคยได้รับการจัดสวัสดิการจากกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ โดยคัดเลือกจากสมาชิกกองทุนทั้งหมด 5 หมู่บ้านดังกล่าวข้างต้น หมู่บ้านละ 3 คน รวมจำนวน 15 คน

3.2.4 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ปฏิบัติหน้าที่งานกองทุนฯ รวมจำนวน 2 คน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ผู้ศึกษา ได้ทำการศึกษาและรวบรวมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) 4 กลุ่ม ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ชุดย่อยของทุกหมู่บ้านทั้ง 5 หมู่บ้าน ของตำบลบ้านกลาง หมู่บ้านละ 1 คนรวมจำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีและผู้รักษาผลประโยชน์ของสมาชิกกองทุนฯ ของทั้ง 5 หมู่บ้านละ 2 คนรวมจำนวน 10 คน สมาชิกกองทุนฯ ของทุกหมู่บ้านละ 3 คน รวมจำนวน 15 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบงานกองทุนฯ รวมจำนวน 2 คน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้ จากการศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมจากเอกสาร รายงานเชิงวิชาการ บทความ เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4 เครื่องมือในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ทั้ง 4 กลุ่ม โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินการดำเนินงานกองทุนฯ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น หรือปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) และด้านผลกระทบ (Impact)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนฯ (Informal) ซึ่งผู้วิจัย

การสัมภาษณ์ (Interview) โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) โดยนัดกับผู้สัมภาษณ์ล่วงหน้า โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์เอง เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ชนิดของคำถามเป็นคำถามปลายเปิด เป็นคำถามที่สั้นและง่ายและเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาจากการละเมิดจริยธรรม เมื่อจบการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้วิจัยจะสรุปข้อมูลด้วยปากเปล่าให้ผู้สัมภาษณ์ฟัง รวมทั้งประเด็นสำคัญต่างๆ เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีการเข้าใจผิดเกิดขึ้น และส่งรายงานสรุปการสัมภาษณ์เพื่อการตรวจสอบทุกครั้ง

เครื่องมือและอุปกรณ์ในการรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่

- 1) เทปบันทึกเสียง เพื่อใช้บันทึกการสัมภาษณ์ การสนทนาที่เป็นประเด็นสำคัญของ ผู้ให้ข้อมูล การสนทนากลุ่ม โดยขออนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์หรือกลุ่มสนทนา ก่อน ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลสามารถตรวจสอบกับที่บันทึกได้ และได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- 2) สมุดบันทึก และอุปกรณ์เครื่องเขียนต่างๆ เพื่อใช้บันทึกการสัมภาษณ์ และการสนทนาของผู้ให้ข้อมูล
- 3) กล้องถ่ายภาพ พร้อมอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการถ่ายภาพ เพื่อใช้บันทึกภาพการสัมภาษณ์ และการสนทนาของผู้ให้ข้อมูล โดยบันทึกภาพต่างๆ ในชุมชนทั้งบุคคล และสถานที่ที่ใช้ประกอบการรายงานวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อมูลส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินการดำเนินงานกองทุนฯ โดยเมื่อได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเอกสารและการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แล้ว ขั้นตอนสุดท้ายคือการนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมเรียบเรียง แยกแยะข้อมูลเพื่อตอบคำถามงานวิจัยที่ตั้งไว้ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อทำความเข้าใจในประเด็นต่างๆ นำไปสู่การสรุปและเขียนผลการศึกษาในเชิงพรรณนา และข้อมูลส่วนที่ 3 ข้อมูลปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนฯ ผู้ศึกษาเลือกใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

จากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้แก่ เอกสาร รายงานทางวิชาการ บทความเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนฯ สมาชิกกองทุนฯ รวมทั้งเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน สัจจะออมทรัพย์วันละบาท ของตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2553 – 2554 โดยการศึกษา การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนฯ ใน 5 ด้าน คือ ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ในเรื่องความเหมาะสม สอดคล้องของการดำเนินงานกองทุนฯ ที่มีต่อชุมชน ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ในด้านความรู้ความสามารถของบุคลากร ต่อการจัดการกองทุนฯ ด้านกระบวนการ (Process) ในด้านการบริหารจัดการกองทุนฯ ด้านผลผลิต (Output) ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ปัญหาอุปสรรค รวมทั้ง ศึกษาถึงผลกระทบ (Impact) ของกองทุนต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกฯ

หลังจากได้ข้อมูลครบถ้วน จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวม เรียบเรียงและตีความให้ความหมายข้อมูลเชิงอุปนัย (Analitic Induction) โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปและนำเสนอในรูปแบบของการบรรยายในเชิงพรรณนาให้เห็นถึงรายละเอียด ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มประชากรที่ศึกษา ในการจัดตั้งกองทุนฯ ทำให้เห็นภาพรวมของผลการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน สัจจะออมทรัพย์วันละบาท ของตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่